

דף סח. קניין יאוש בגנב

מהלך הקושיה והתירוצים

רב (ס:): יאוש בגנב קונה. לכן:

א. גנב ונתייאשו הבעלים וטבחו או מכרו - חייב רק כפל, פטור מארבעה וחמשה, דשלו הוא טובח, שלו הוא מוכר.

ב. גנב ונתייאשו הבעלים וגנבו אחר - השני חייב כפל לראשון, כיוון שהיה יאוש - קנאו, וקרינן ביה "וגנב מפית האי"ש".

← "נשתרש בחטא". קס"ד: אהנו מעשיו. פשט - ע"י יאוש + שינוי רשות (כשמכרו); ויאוש לבדו אינו קונה!

דחייה: יאוש לבדו קונה, ולכן ארבעה וחמשה חייב כשטבח ומכר קודם יאוש, ו"נשתרש בחטא" לא שאהנו מעשיו, אלא פירושו "ששנה בחטא".

← "מכירה שאינה חוזרת". כנ"ל. דחייה: כנ"ל ("מכירה שאינה חוזרת" מדובר לפני יאוש, אע"ג דלא אהנו מעשיו), "שאינה חוזרת" בא למעט המוכר לשלושים יום מתשלומי ארבעה וחמשה.

← (ברייתא משולשת): (א) גונב מגנב (בעלים ← גנב I ← גנב II); I - כפל; II - קרן בלבד

(ב) גונב מלוקח (בעלים ← גנב I ← לוקח ← גנב II); I - ארבעה וחמשה; II - כפל

(ג) גונב מטובח (בעלים ← גנב I - טבח ← גנב II); I - ארבעה וחמשה; II - רק קרן

הראיה: 1. אם לפני יאוש - למה II בכפל? - אלא לאחר יאוש; I ארבעה וחמשה - אלמא יאוש לא קני.

2. מכדי לאחר יאוש קיימינן (כדלעיל); II קרן בלבד - אלמא יאוש לא קני.

רבא: הא משבשתא היא: (ג) - גונב מטובח - II קרן בלבד? שינוי מעשה הוא, וליכא למ"ד לא קני!

אלא לעולם כולה לפני יאוש, ואיפוך סיפא למציעתא ומציעתא לסיפא, ואימא הכי:

(א) גנב מגנב: I - כפל, II - קרן בלבד; דלא הוה יאוש דליקני.

(ב) גנב מלוקח: I - ארבעה וחמשה, II - קרן בלבד; דלא הוה יאוש דליקני.

(ג) גנב מטובח: I - ארבעה וחמשה, II - כפל, דקנייה I בשינוי מעשה (שטבח).

רב פפא: הא מתרצתא היא: (ג) גנב מטובח - II קרן בלבד - כבית שמאי דשינוי במקומו עומד.

ואלא קשיא לרב (כדאקשינן מעיקרא)!

רב זביד: כולה לפני יאוש, ולא תיפוך:

(א) גנב מגנב: I - כפל, II - קרן בלבד; דלא הוה יאוש דליקני.

(ב) גנב מלוקח - נתייאשו הבעלים רק ביד לוקח: I - ארבעה וחמשה - שביד גנב

לא נתייאשו; II - כפל - לוקח קנאו ביאוש.

(ג) גנב מטובח: I - ארבעה וחמשה, דלא הוה יאוש; II - קרן בלבד, דשינוי מעשה

לבית שמאי לא קני.

"ולא תימא...". במקרה (ב) - גנב מלוקח, דנקט חיובא דשני (II) גבי לוקח (דאיכא יאוש, וגם שינוי רשות ע"י המכירה), ולא נקט גנב ונתייאשו וגנב, שיתחייב II כפל משום דקנאו I ביאוש - אין הכי נמי, אלא נקט גבי לוקח - משום דלא משכחת דמשלמי תרווייהו - I דו"ה ו-II כפל - אלא בהכי.

[ב' במנחם-אב התשס"ה, נצר חזני ת"ן]